NĂM THỨ MƯỜI. — SỐ THỨ 1022 MỖI SỐ : 0$02 NGÀY THỨ TƯ 16 AOUT 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

BIBLIOTHEQUE NATIONALE 441

HANOI

	Một tờ	Hai tờ	Ba tờ	Bốn tờ
Một năm.	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 50	6 $ 50
Các làng và các công-sở	»	8 . 00	8 . 00	8 . 00
Sáu tháng.	3 . 00	3 . 50	3 . 25	3 . 25
Ba tháng .	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 60
Một tháng.	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 55

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

9 . 00 » 9 . 00 » 4 . 50 2 . 25 0 . 75

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNGBACTANVAN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 065 de large.

Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat et par insertion. . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$80 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một hạng người nguy-hiểm cho xã-hội ta ngày nay

Nước ta ngày nay vào buổi giao thời mới cũ chen nhau, nên về phương-diện nào cũng có về hỗn-độn, không được rõ rệt phân minh. Vì đang lúc bắc bạch khôn phân này, mà vàng thau lẫn lộn, gã phường một dân, nên có một hạng người nhân thể mà lừa được công-chúng để mưu tư-lợi cho mình. Cứ xét cho kỹ những cái thủ-đoạn của hạng ấy hằng ngày thì-thô thì đủ biết ngay rằng đó là một hạng người rất nguy hiểm cho xã-hội ta ngày nay vậy.

Thế thì hạng người ấy làm những điều chi gian-ác mà bảo là nguy-hiểm cho ta ? Ôi ! kể những thủ-đoạn gian ác của họ, kể những sự hành-động xấu-xa của họ thì thật là nhiều, song cái mục-đích chung của họ là « tư-lợi » mà cái phương-pháp độc nhất vô nhị của họ chỉ thu vào hai tiếng « lợi dụng » mà thôi ! Mà lợi dụng đây không phải như người ta lợi dụng cơ-khí, lợi dụng những cái mãnh-lực thiên-nhiên để mưu cầu hạnh-phúc cho nhân-loại đâu ! Họ lợi dụng là lợi dụng cái lòng tin-cẩn, cái bụng nhiệt-thành, cái chí tiến thủ của đồng bào một cách quỉ-quyệt man-rợ, để đạt điều cái mục đích khả ố của họ là cái mục-đích tư-lợi kia !

Ôi ! cái hạng người chỉ hay « lợi dụng » đồng bào một cách quỉ quyệt gian-hiểm này không phải là ngày nay mới sinh xuất ra đâu ! Vốn là đời nào xứ nào cũng vẫn có, song hiện thời ở xứ ta, cái hạng ấy một ngày một nhiều mãi ra, và cái thế lực của họ càng ngày càng bành trướng thêm lên, thành ra một sự tối nguy hiểm cho cuộc tương-lai nước nhà, nếu không kịp liệu mà làm cho hạng ấy tuyệt diệt đi thì có lẽ một ngày kia hối cũng không kịp nữa.

Đây hãy tạm kể một vài thủ-đoạn lợi-dụng của họ để đồng-bào hiểu biết cái tâm-lý của họ mà đề-phòng cho khỏi mắc vào mưu gian kế độc của họ. Vậy thì họ hay lợi-dụng về phương-diện gì ? Ấy họ cứ tùy theo cái lòng xu-hướng của quốc-dân mà lợi-dụng : họ xem ý đồng-bào thích về mặt gì, tưa về điều gì thì họ xoay ngay về mặt ấy điều ấy mà lợi dụng cái lòng sở thích của đồng-bào, thành thử họ vừa được lợi lại vừa nổi danh là người biết thời-thế, hiểu nhân tâm nữa ! Ôi ! quả-quyệt thay là cái cách chiếu đời của họ ! gian-trá thay là cái cách lợi dụng của họ ! Nếu không có mắt tinh đời thì khó lòng mà xét được !

Này như họ thấy quốc dân có lòng nhiệt-thành với quốc-văn, có lòng yêu chuộng văn - chương nước nhà, và có lòng kính trọng những nhà văn-sĩ, thì họ lập-tâm lợi-dụng ngay văn - chương để trước được công-chúng yêu vì, sau để để bề thỏa mãn những cái vật dục của họ. Nào họ lợi-dụng văn-chương để tâng bốc nhau, để ca tụng nhau; nào họ lợi dụng văn chương để bêu xấu nhau, để khích bác nhau; nào họ lợi dụng văn chương để phỉnh phờ người nọ kẻ kia để cầu tư-lợi; nào họ lợi dụng văn-chương để chế riễu người này kẻ khác để trả tư-thù; nào họ lợi-dụng văn-chương để gợi mối dâm-tình của lũ nữ-nhi thiển học, nào họ lợi dụng văn-chương để khêu lòng vật dục của hạng khuê-các ngu-si, làm cho bại hoại cương - thường, đảo - điên phong-hóa, thật là đáng bi đáng khinh ! Văn - chương đối với họ không phải là một mỹ-nghệ đáng quí đáng trọng, mà chỉ là một cái lợi-khí cho họ dùng để lợi riêng cho họ mà thôi ! Nếu ta cứ xét những nhà văn sĩ ở nước ta ngày nay, thì phần nhiều cách hành-động rất xấu xa, mà cái ảnh-hưởng thật là tệ-hại ! Chân văn-sĩ rất là hiếm có mà giả văn-sĩ thì thật là giải rác đầy đường ! Đó chẳng là một điều nguy-hiểm cho tiền đồ nước nhà ru !

Lợi dụng văn-chương để mưu sự tư ích, đó là cách hành động của những hạng già-danh văn sĩ ngày nay. Đi cùng một hàng với hạng đó là hạng lợi-dụng cái lòng nhiệt thành của quốc-dân đối với những điều công - ích, mà lừa người nọ, dối người kia để cốt cho mình nặng túi sướng thân. Nay bàn việc này, mai bày chuyện khác, làm ra bộ nhiệt-thành, làm ra mặt sốt-sắng, nào diễn-văn cổ động, nào hội họp soạn bàn, ai thấy thế chẳng cho là một người có lòng vì nước vì dân, chẳng bảo là một người quốc-dân có thể kỳ-vọng vào được, mà một lúng tiền-cẩn, không dạ nghi ngờ ; rút cục lại họ hết xoay cách này lại bày kế khác, để bòn rút thiên-hạ mà thôi ! Ôi ! Họ lợi dụng hai tiếng « công-ích » như thế, cho nên ngày nay hai tiếng ấy mất cả giá-trị đi, mà phần nhiều người cho là hai tiếng ấy chỉ dùng để làm bùa mê che mắt những kẻ khờ dại mà thôi ! Xem như thế, hạng ấy chẳng là một hạng người nguy-hiểm hay sao ?

Ngoài hai hạng trên lợi dụng cái lòng quốc - dân yêu - chuộng quốc văn, và cái bụng đồng-bào nhiệt-thành đối với những việc công-ích, lại còn làm kẻ lợi dụng cả đến cái lòng bác ái, cái bụng hiếu thiện của những người có lòng nhân-từ khờ dại mà lợi dụng nữa. Nào họ lập-thành hội ái-hữu này, nào họ cổ-động hội phúc kia, đi đâu đâu cũng ra mặt yêu nòi yêu giống, ra bộ vì nước vì dân, mà chính thực mục-đích họ là cốt lấy những công-cuộc đó làm cái bực thang danh lợi ! Khi họ đã mãn nguyện rồi thì mới rõ cái bụng giả nhiệt-thành của họ, mới biết rằng ngoài cái mặt thật-của họ lại có một cái mặt nạ nữa, song khi biết thì việc đã rồi, dẫu có nói họ cũng trơ như đá, vững như đồng, chớ có quản chi tiếng chê lời mỉa !

Thậm chí có kẻ dám phạm nhân-luân mà lợi-dụng đến cả tình bè bạn, nghĩa vợ chồng nữa ! Nào kẻ chơi với bạn chỉ cốt ích cho mình, tìm cách lợi dụng bàn bạt việc này đến việc khác, đến khi nghe chừng bạn không giúp đỡ được mình nữa, thì đem lòng ghẻ lạnh, ra dạ thờ ơ, coi như kẻ qua đường lạ mặt vậy ! Lại có kẻ lấy vợ không cốt vì ái-tình, không trọng đường đạo-nghĩa, chỉ cốt lấy gia-tư con nghiệp vợ để làm cho thỏa-mãn cái lòng vật-dục của mình ; có khi lợi-dụng cả đến cái nhan-sắc của vợ để chóng bước lên con đường danh-lợi nữa ! Ôi ! Luân-thường đến thế còn mong nỗi gì ! Những hạng thi hành cái chủ-nghĩa « lợi-dụng » một cách trái luân-lý, ngược cương thường như thế, chẳng là những hạng người rất nguy-hiểm cho xã-hội ta ư !

Ấy đấy, ngày nay nước ta có lắm những hạng người đang tâm làm những cái thủ-đoạn khả-ô ấy, thật là một điều quan ngại cho tiền đồ nước ta. Vậy ta phải liệu cách mà làm cho tuyệt diệt cái lũ độc trùng ấy đi thì mới mong khỏi bị họa về sau này, mà những công-cuộc to-lắt mới có cơ thành-đạt được.

B. G.

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

HAVAS

Paris ngày 12 Août 1922

Hòng thường hội-tinh

Thương tế kim hội tinh : Đức Khải-Định Đại-nam Hoàng-đế.

Ngân hội-tinh : S. E. Tôn-thất Hân MM. Lê-qui-Chấn, Lê-ba-Sang, Mạc-đình-Tư, Nguyễn-an-Cư.

Paris, ngày 13 Août 1922

Hòng thường hội tinh

Bà chủ nhà thương ở Sốc-trăng được thưởng cứu-tư hội tinh.

Ngạch tư-pháp

M. Trần-văn-Thy mộng-bổ quan tòa dự khuyết tại tòa án Saigon.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, từ ngày 12 đến 15 Août 1922

Việc ở Alsace Lorraine

Ngày hôm thứ sáu mới rồi, năm trăm người Đức đến trộm đuổi cướp đã bị trục ra khỏi bờ cõi quận Alsace Lorraine.

Việc nước Ý

Tòa Nội-các nước Ý đã thành lập. M. Facta làm chức thủ-tướng. Nghị viện đã đến phiên ung chuẩn. 56 phiếu bỏ đồng-tình là 247. Còn số phiếu phản đối là 121.

Việc nước Nga

Các xe-bôa ở Tây-bá-lợi-á tạm hoãn không chạy, vì than không có để đốt máy.

Việc nước Hoa-kỳ

Viên tổng-thư đảng thợ mỏ có nói rằng nay mai sẽ hội-nghị với các chủ mỏ, để điều-đình về các điều-khoản của hai bên sẽ giao ước với nhau.

Ở Port-Landranine, có 15 cái tòa máy xe-bôa, và mấy cái kho máy móc bị cháy.

Ở Northbergen (New Jersey) có người ném bu quả bom lên một chuyến bôa xe có khách-khách đi. Mười hai người khách bị thương.

Trong xưởng phi-cơ ở Philadelphie có chế một cái không-khí-cầu rất lớn có đi qua Đại-tây-dương mà không phải đỗ.

Việc nước Đức

Các bảo quản nói rằng ở Maininger (Saxe) có bắt được 17 khẩu súng mai-hoa, 16 khẩu súng lục, nhiều súng tây, 60.000 viên đạn và 4.000 quả lựu đạn.

Việc nước Hy-lạp

Một tờ báo Hy-lạp có nói rằng quan đại-sứ nước Anh ở Athènes có giao cho chánh-phủ Hy-lạp một bức thư của M. Balfour khuyên chánh-phủ Hy-lạp nên giữ gìn cho quân-lính Hy-lạp, và quân-lính Đồng-minh khỏi xung đột nhau trong miền Tchatestd-je, vì nếu hai bên xung đột nhau thì sẽ sinh ra những sự thiệt-hại to.

Việc nước Thổ-nhĩ-kỳ

Báo *Times* có nói : chánh phủ Angora phản đối việc nước Hy-lạp tuyên cáo cho đất Ionie được tự lập, và có nói rằng dân Thổ ở hạt ấy có xin chánh-phủ Angora giải-thoát cho cái nạn áp chế của Hy-lạp.

Hội-đồng Bồi-thường

Hội-đồng Bồi-thường đồng thanh quyết nghị gởi cho chánh-phủ nước Đức một bức thư nói rằng trước ngày 15 Août, không có thể cho nước Đức biết những điều khoản của hội-đồng quyết nghị về việc triển hoãn trái-khoán được. Nay mai hội-đồng sẽ báo cho chánh-phủ nước ấy biết ý của hội-đồng về kỳ-hạn ngày 15 Août, thế nào từ nay đến khi hội-đồng quyết nghị thì cái vấn-đề kỳ chưa định ra làm sao.

Cuộc hội-nghị của Đồng minh

M. Lloyd George, M. Poincaré, M. Theunis, M Schanzer, và M. Hayasni đã hội-ngụ trong buổi sáng. Các ngài bàn cái cách cứng quyết nghị một lời chung về việc triển hoãn trái-khoán. Song các ngài cũng chưa hợp ý với nhau. Các ngài bàn rằng nay lấy tạm cho triển hoãn trái-khoán, còn mọi khoản thì trong ba tháng mới quyết nghị. M. Poincaré thì phản-đối việc cho nước Đức triển hoãn trái-khoán mà lại không yêu cầu các điều khoản bảo-chứng chắc chắn. Vì vậy hội-đồng chưa quyết định ra làm sao. Sau các đạ-biểu đều giải tán nói rằng còn phải ngồi mới quyết định được, mà không định đến bao giờ lại sẽ hội ngị. Song ngày từ bây giờ đã có thể chắc rằng nay mai hội-đồng sẽ giải-tán, mà không nợp ý nhau về cái vấn đề triển hoãn trái-khoán.

Tòa Nội-các nước Anh đã hội nghị chiều hôm nay để bàn về cái vấn-đề ấy.

Quan Lloyd George có mời các quan Thượng-thư Đông-minh đến hội nghị để xét về cái vấn-đề cứu trợ cho nước Ao.

Ngày mai hồi 11 giờ sáng phái-bộ Đại-pháp sẽ khởi-hành ở Londres trở về Paris.

Quốc trái Đại-pháp

Ngày 11 Août — 3% 58.95. — 4% 1918 62.5. — 5% 1915-1916 75.75. — 5% 1920 90.70. — 6% 1920 90.85.

Ngày 12 Août. — 3% 59.15, — 4% 1918 62.5. — 5% 1915-1916. 76.85. — 6% 1920 90.25. — 6% 1920 90.55.

Hoàng-thượng tại Đại-pháp

Ngày 13 Août 1922

Hoàng-thượng có điện lời cảm tạ quan Giám-quốc Millerand, và quan Thượng-thư Sarraut. Ngài có nhờ quan Sarraut tuyên-bố để quốc-dân và chánh-phủ Đại-pháp biết rằng Ngài sẽ ghi nhớ không bao giờ quên việc chánh phủ và quốc dân nghênh-tiếp Ngài một cách rất thân-ái.

Tại Hội Khai-trí tiến-đức

Sáng hôm 15 Août, hồi 8 giờ, hội-đồng quản-trị hội Khai-trí tiến-đức đã họp tại nhà công-quán ở phố hàng Trống để bàn về mấy việc mà bản báo đã đăng trong một kỳ trước rồi. Có những ông sau này đến dự hội :

MM. Tissot, Marty, Hoàng-trọng-Phu, Lê trung-Ngọc, Phạm-văn-Thụ, Mai-trung-Tiết, Nguyễn-năng Quốc, Chế - quang - Ân, Bạch - thái - Bưởi, Phạm - mạnh - Xứng, Hoàng-quang Hưng, Trần-viết-Soạn, Nguyễn-hữu Thu, Bùi-huy Tín, Lê-văn-Phúc, Nguyễn-Tế, Nguyễn-qui-Toàn, Đỗ-Thận, Nguyễn Thành, Lê thành-Ý, Phạm-huy-Lục.

Trước hết Hội-đồng bàn về vấn-đề quan-trọng nhất là vấn-đề Ấu-trí-viện.

Cái bản dự-thảo về qui-tắc Ấu-trí-viện đưa trình Hội-đồng quản-trị kỳ hội-đồng trước mà bản-báo đã đăng rồi, thì Hội-đồng chuẩn y cả, trừ ra có sửa đổi lại mấy tiếng gọi và thêm mấy điều vào trong qui-tắc đại khái như sau này :

Chức phó hội-trưởng Hội-đồng chỉ sự công cuộc Ấu-trí-viện thì nay thêm lên hai ông là một ông ở trong quan-trường và một ông ở trong thương-giới. Chức cố-vấn và thuộc-thang cũng tăng lên bốn ông là bốn thêm hai ông thầy thuốc ta nữa với hai ông thầy thuốc Tây là bốn.

Chức hội-trưởng, phó hội-trưởng, và chức cố-vấn thì nay trong ba năm mà lại có thể tái bảo được.

Hội-đồng quản-trị lại định đặt ra một Hội-đồng bảo trợ, có các bà thượng-lưu trong nước để trợ lực với Hội-đồng chỉ-sự, vì dân bà nước Nam ta xưa nay vẫn có tiếng là có lòng từ thiện. Vậy hội định biếu bà Jôn Thiếu Hoàng-trọng-Phu, chức hội trưởng hội-đồng kỳ.

Rồi Hội-đồng lại xét đến bản dự thảo sau này thêm vào trong qui tắc về công cuộc Ấu-trí-viện để ủy-thác các hội-đồng hàng tỉnh và bản-hạt.

THIÊN THỨ HAI

Hội - đồng hàng tỉnh và bản-hạt

IX

Phàm các hội-viên Hội Khai-trí-tiến-đức ở các tỉnh trong xứ Bắc-kỳ đều có nghĩa-vụ phải đồng tâm hiệp lực để giúp những công cuộc của bản hội lập ra được phát đạt.

Hội-đồng chỉ-sự về việc Ấu-trí-viện sẽ cử một ông có chân hội Khai-trí tiến-đức trong mỗi tỉnh, để làm đại biểu cho hàng tỉnh ; viên đại biểu ấy trước nhất là cốt để thay quyền tín nhiệm về các Ấu-trí-viện, mà giao thiệp với các qui-quan và các Nam quan trong hàng tỉnh ; sau nữa là phải khích khuyến cho nhân-dân bản tỉnh giúp vào việc thiết lập ra Ấu trí-viện, nghĩa là để thừa-nhận lập các bộ đồng bản bạ, để cổ-động cho các thân hào ủy dịch sở tại giúp đỡ vào việc công ích, để thông tin tức cho hội-đồng chỉ-sự ở Hanoi, để trình đạt những lời thỉnh cầu về công việc thiết lập ra các Ấu-trí-viện mới hay là sửa sang lỗ-chức lại các Ấu trí-viện hiện có.

Ông đại-biểu trong mỗi tỉnh lại có thể cử những hội-viên Hội Khai-trí-tiến-đức trong bản tỉnh mà lập ra một hội đồng bản-tỉnh, để giúp việc.

Các tờ trình của các ông đại biểu mỗi tỉnh, thì đệ lên ông chủ-hội hội-đồng chỉ-sự tại Hà-nội.

X

Mỗi Ấu trí-viện do ông đại-biểu hàng tỉnh đốc sức giao cho một hội-đồng có các thân-hào bản-hạt trông nom. Những ông trong hội-đồng ấy, đều là những ông có chân trong hội Khai-trí-tiến đức, chức-trách của hội-đồng ấy là phải trông nom luôn luôn về mọi việc trị-sự trong Ấu-trí-viện cho được hoàn-bảo, hễ có điều gì còn khuyết-điểm, thì phải trình lên ông đại biểu hàng tỉnh.

Hội đồng các ông thân-hào bản-hạt ấy phải cử một người chuyên việc quản-lý trong Ấu-trí-viện ; ông quản lý ấy phải chiếu số tiền dự-toán của Ấu-trí-viện mà chi tiêu về các việc kinh-phí trong Ấu-trí-viện ấy ; thuộc về số tiền dự-toán ấy, thì do hội-đồng chỉ-sự ở Hà-nội chiếu từ trình của viên đại - biểu hàng tỉnh mà quyết-định.

Ông quản-lý sẽ do ông tổng thủ-quỉ hội Khai-trí tiến-đức mà lĩnh tiền nhà phí, và phải kế toán với ông ấy.

Khi nào trong các xã có tiền công trợ cấp, hoặc các hội đồng bản hạt có góp tiền quỹ phải giấy biên nhận hợp phép thì ông quản-lý mới được phép thu-nhận các khoản tiền ấy. Giấy biên nhận ấy, trước phải do viên đại-biểu hàng tỉnh phê-duyệt mà giao cho viên quản-lý chấp-lĩnh.

XI

Các người làm công trong Ấu-trí-viện phải tuân theo qui-tắc đã định riêng cho các người ấy, và phải tuân theo hiện-hành của viên lãng quản-lý, là người giữ kỷ-luật trong các Ấu-trí-viện đã từ về viên đại-biểu hàng tỉnh để lạo-sức cho những người ấy.

Các người làm công ấy phải tuyển vàng lời các viên trong hội-đồng tỉnh-thận-hành, và tất cả những người có quyền được đến trong các Ấu-trí-viện. Người nào sau không thảo qui định ấy, thì sẽ bị tiêu lên viên đại-biểu hàng tỉnh để chuyển tiêu lên viên tổng quản-lý tài-định.

XII

Thuộc về quản-lệ về sinh để nông-dụng trong các Ấu-trí-viện, và tất cả các điều khoản về việc tổ-sự trong Ấu trí-viện, thì sẽ do hội-đồng cai-sự Hà-nội qui định.

XIII

Hội-đồng chỉ-sự ở Hà-nội sẽ lập ra một Ấu-trí-viện làm mẫu tại một nơi phụ-cận thành-phố Hà-nội để làm chỗ tập sự cho các bảo-mẫu.

Hội-đồng ấy sẽ đặt kỷ-luật cho các bảo-mẫu phải tuân.

Nhưng theo như lời quan Thiếu Hoàng-trọng Phu, thì việc kiểm soát các hội-đồng bản tỉnh theo như trong qui-tắc nói trên kia không được tiện. Vậy Hội-đồng quản trị định rằng sẽ đặt ra hai thứ Ấu-trí-viện là một thứ của hội Khai-trí đặt ra và trợ cấp cho với một thứ của dân bản tỉnh đặt lấy mà chỉ nhờ cái thế-lực của hội Khai trí giúp cho mà thôi. Đối với những Ấu-trí-viện thuộc về bọn thứ hai, thì hội Khai-trí để cho Hội-đồng bản hạt được tự liệu về khoản tài chính, hội chỉ kiểm soát về cách thi hành và cách dưỡng dục trẻ con mà thôi.

Đoạn rồi Hội-đồng quản-trị bàn lấy một hội-đồng cai sự công cuộc Ấu trí-viện thì những ông có ấn sau này được bầu :

Chánh hội-đồng : quan nguyên Khâm-sứ Tissot.

Phó hội-đồng : MM. Phạm-văn-Thụ, Bạch-thái-Bưởi.

Tổng quản-lý : M. Lê-trung-Ngọc

Tổng thư-ký : M. Marty.

Phó — M. Lê-thành-Ý

Cố vấn về thuốc thang : MM. Le Roy des Barres, Coppin, Nguyễn-việt-An, Trương-hán Tâu.

Cố vấn về pháp luật : M. Berthelot.

Chân ông hội-viên : MM. Mai-trung-Cát, Trần-v.Thông, Ng-tất-Tế, Trần-viết-Soạn, Phạm-ng.an-Xứng, Ng-qui-Toàn, Bùi-đình-Tá, Đỗ Thận, Phạm-huy-Lục

Đoạn rồi Hội-đồng quản-trị lại bàn lấy hội-đồng định qui-tắc về việc phát thưởng cho các nhà trước-thuật và về

Document: Phủ Hưởng Cực Hồ Petrus Ký (67–74) tặng Thư Viện Đặng Chơn Kho Sách Xưa Quán Ven Đường Tự Học Tủ Sách Xưa Quán Ven Đường Tự Học

hội-đồng tổ chức việc bày đồ mỹ-nghệ thì những ông sau này được bầu :

Hội-đồng trước-thuật : MM. Marty, Phạm-Quỳnh, Ng-tất-Tố, Dương-bá-Trạc.

Hội-đồng mỹ-nghệ : MM. Hiérolle, Chế-quang-Ân, Dương-vĩnh-Tuy, Ng-bửu-Thu tức Sen, Lê Văn-Phúc, Đào-huống-Mai.

Hội-đồng sẽ nhóm mãi đến 11 giờ rưỡi mới giải tán. Sau khi tan hội-đồng, quan Thiếu-Hoàng-trọng-Phu có đãi tiệc các ông hội-viên Hội-đồng quản-trị đều dự hội buổi sáng tại nhà công quán của hội.

Đến 2 giờ chiều khi xong buổi cơm sáng thì quan Thiếu cùng với quan cai-trị Marty, quan cai-trị Le Prévost, chánh văn-phòng quan Toàn-quyền cùng các ông hội-viên đi ô-tô vào thăm Ấu-trĩ-viện ở làng Phương-trung thuộc tỉnh Hà-đông.

Bấy lâu nay ký-giả vẫn nghe nói đến Ấu-trĩ-viện làng Phương trung mà hôm nay giờ mới được mục-kích thì mới rõ cái công-nghiệp, cái trí sáng kiến của quan Thiếu Hà-đông vậy.

Lúc trở về qua tỉnh lị, ngài lại đưa tất cả chúng tôi đi coi những xưởng kỹ-nghệ trong tỉnh như xưởng dệt gấm, xưởng làm đồ gỗ, đồ chạm, đồ thêu, đồ thiếc, vân vân, nhờ về ngài mà nay tiến bộ vô cùng. Rồi quan Thiếu lại đưa đến xem làng Thanh liệt là một làng đã cải-lương cũng như làng Phương-trung đáng làm mẫu cho các làng khác. Hiện ở đó đã xây được một cái giếng nước lọc để dân có nước trong sạch mà ăn uống và đang dự định lập một Ấu-trĩ-viện như làng Phương-trung bây giờ.

Trong một bài sau, ký-giả sẽ bàn lại những công cuộc có ích đã nói trên đây.

L.

Hòa-bình phong-tục ký

Tỉnh Hòa-bình có 5 châu là : Kỳ-sơn, Lạc-sơn, Lương-sơn, Mai-châu Đà-bắc, tất cả hơn 80 xã, đều theo tục Mường, có ông quan làng làm chủ về việc cai trị.

Đọc làm quan làng thì coi dân như phận con cái, mà dân đều có lòng kính mến làng như đọc cha mẹ, tôn lên như bực thầy, chứa nhân theo tục mường ngày xưa tên gọi rằng Quan làng (trong sử Nam có chép) chứ gọi ra tên hiệu, như : lang-chạông, lang-chủ, lang-chánh, lang-mường, (vợ lang cũng gọi bằng bà theo hiệu tang). Mà con gái lang thì gọi : mế-năng, măng-năng, năng-ả, năng-hai, năng-út, vân vân, cái quyền lợi làm lang cũng chẳng khác nào như một vị quân-chủ con con có quyền lợi cai-trị trong một nước vậy. Cho nên ông bà các quan lang nào có qua đời đi, dân đều phải tế, tăng, đề-trở ba năm bằng tang cha mẹ mình. (Ấy như đám hiếu cụ cố Kê-sơn và đám cụ cố ở Mường-vang trong năm 1921 có quan Công-sứ Bonnemain và quan thiếu Hoàng-đại-nhân đến dẫn chứng quả cho). Lang có cưới vợ gả chồng cho con cháu, thì phí khoản sinh lễ dân đều cấp giáp, làng ăn mặc tiêu dùng ngày thường cũng phải cung ứng, cất đổi phiên nhau ở giữ gìn nhà lang, cùng việc cày ruộng làm nhà mọi việc, săn bắn được sơn-hào thú vật cũng làm việc lễ nào nếu có mồ trâu, lợn sác vật đều dâng biếu lang bằng đùi, bằng vai, người nào có lỗi phạm, lang phân xử răn phạt, (lang nào mường ấy đều có cử lấy dân lên cho làm chức-dịch để giúp việc, như quản-xế, cai xã, cai trung, nhiêu, bóa, chiếu, quyền, bỗ, chiếng văn vân) đâu có đói rét, thiếu thốn trâu cày khí-cụ, hoặc tật bệnh ốm đau đều trông vào lang cấp phát, và cứu chữa thuốc thang. Muốn cho yên ổn trộm cướp cũng ác thú phá hại lương dân, đã có súng mường cũng tên nỏ độc, do lang đốc suất họp nhau phòng giữ. (Thấy già cả nói chuyện xưa vua Hùng-vương săn muông đủ, đến chỗn trên mường bắn chết, chia nhau ăn thịt, ở tại xứ Mỹ hòa và Qui hậu (Học-sơn) đi tích vẫn còn, cũng đặp lấy để phòng giữ giặc Chiêm-thành, đi-tích ở xã Hướng-nghĩa chúng lấy Thung-khang và nhiều chỗ nữa vân vân.)

Bởi tại làm sao mà quan lang được hưởng quyền lợi lâu dài như thế ? Những dân Mường đối với lang đều có cái lòng thân-ái trung thành, kính tín là tại sao ? Là vì nhờ cái ân đức của-dưng tổ tiên nhà lang đời xưa gây dựng nên dân, mở mang được ruộng vườn, ai sẽ cũng từ trong lòng cảm phục, lấy con, cháu nhà lang đời nay làm thầy làm chủ, kính bằng cha mẹ, tuy rằng nhiều châu nhiều xã, dân số cũng nhiều, song cũng đều là đạo thầy tớ một nhà các lang đời cổ, tình nghĩa thân thiết như vậy.

Thời đại đức Đinh Tiên Hoàng Lý-thái Tổ, Trần-thái-Tôn, Thánh-tôn, (thấy ở trong truyện cổ tục *Vi liêu tỉ-tỉ* xứ Mường giả cả hay đọc truyền khẩu) bấy giờ các quan lang xứ Mường có đều và trăm viên phải 3 năm một lần hiến cống phương-vật, đổi phiên nhau ba tháng về chầu tại kinh kỳ, chức phong cho làm quan-trưởng, quan-lang, thổ-tù lang-đạo, đại hội họp nơi đồng Hoa-lư và thành Hanoi, tới chầu vào ra của ở Quan-trưởng, buổi nhàn đạo chơi khắp chợ Đồng-xuân (nay ông Quách-Tuyên là em quan chân Học sơn, đã xem tường lại ở những đá bia tại cửa ở Quan-trưởng Hanoi).

Đức Lê-thái-tổ, Lam-sơn khởi nghĩa bình Ngô khai quốc, các làng đều tòng quân hiệp lực khâm đội ấn phong làm Phiên-thần thổ tù, ban tước là : Công, Hầu, Bá, Tử, Nam, duy những quan làng nào có công lớn, đến lúc mất rồi truy tặng được các mệnh Đại-vương, (như Vinh-đồng, Cao-phong, cũng chỗ khác còn đề lại những giấy má và các-trục, di-tích vẫn còn) Từ lúc ấy ruộng đất xứ Mường mới thực đem ra đồng thuế, nhưng được ba năm một lần lên nộp, (100 phần diền thổ trích ra một phần để làm ruộng hương-hỏa cho nhà quan lang miễn thuế, còn 99 phần để làm tư diền do lang hội đồng quân cấp cho dân đóng thuế) phải tuyển lính những lúc loạn mới phải ra, yên thời cho về làm ruộng ; đặt có quan chức : chỉ huy-sứ, kinh-lược-sứ phòng ngự-sứ chánh, phó quản-biện, chánh phó trưởng tổng, đều chọn lấy các lang ra làm, để coi về lĩnh Mường, giữ yên trong bản xứ, và để thu thuế.

Quốc triều đức Gia-long nhất thống, vẫn còn cho được nguyên giữ chức cũ, đến năm Minh mệnh thứ 18 các lang họp nhau tiềm mưu quấy nhiễu (vì nghe ông Lê-duy Lương chực làm phản) bấy giờ nhà vua chiếu Hà-ri-Phiên đại-thần ra bình diệt, cách hết chức trước, may được dân Mường còn có lòng yên-nhiên, đem vào rừng sâu trốn nấu.

Kịp đời sau đội ơn đức Tự-Đức thiên ân đại xá mới chỉ chuẩn cho làm quan chức như là : Hanh-bình hiệp-quản, suất-đội, chánh, phó trưởng huyện.

Thời đại đức Đồng-Khánh thứ 2 đội ơn nhà-nước Đại-pháp Bảo-hộ, lập nên tỉnh Hòa-bình, có nghị-định biệt chuẩn cho các lang làm quan mà cai-trị lấy dân Mường, đặt quan bộ chức cũng vinh hạnh được như triều vua Lê ngày xưa, thực là cảm ơn chỉ-thị-phủ Bảo-hộ vô cùng cho nên nhiệm tỉnh có quan chánh quan lang (chức tuần-phủ) ấn-sát xứ, các châu thì có : chánh phó tri-châu, đến đã mà quản suất lấy các lang cùng các xã dân Mường, thu thuế, tuyển lính, theo lệnh quan Công-sứ đều tỉnh để cai-trị cho yên dân lúc nào lang lại lên được cái bực thang hạnh phúc thái Hòa.

Nay xin chép rõ các quan lang lớn về năm bộ phiên-thần ở nơi có trong năm châu như là: quan lang ba xã Kê-sơn, Cư-yên. Quất-lâm, Đinh-đại nhân (Cứ trong gia-phổ nhà ngài nói : họ ngài là châu con đức Đinh-tiên-hoàng mới đến phong, còn các họ Đinh khác thì dân bởi đời Hùng-vương kia) ngài hiện làm chánh quan lang tỉnh Hòa bình, quan lang năm xã Trung-hoàng (mường-vang) Quách đại-nhân, ngài hiện làm chức án-sát sứ ; quan lang xã Lệt-sơn Bạch công Trăng phó tri-châu Lương-sơn; quan lang xã Hào-tráng Xa-văn Vân, phó tri-châu Đà-bắc, quan lang xã Mai-hạ Hà-công-ngọc tri-châu Mai-châu quan lang xã Phương lâm Đinh-công Xiển. tri-châu Kỳ-sơn, quan lang hai xã Mẫn-đức, Qui-hậu Quách-Triều và quan lang Mường Khang Quách Cao đều trước có làm án-sát sứ Hòa-bình, quan lang xã Hương-nghĩa Quách-Miễn, tri-châu Học sơn ; quan lang ba xã Qui-mỹ, Do-nhân, Phú-vinh Đinh-thế-Đính, phó tri-châu Học sơn ; quan-lang xã Thanh-lương Hà-công-Nghiêm, tri-châu Lương-sơn, quan-lang Mường-Khuộc Đinh-công-Tinh, phó tri-châu Kỳ-sơn, quan lang xã Qui-đức Đinh-công-Nhân, tri-châu Đà-bắc, quan lang Đinh-thế-Lượng trước làm chức phó vỡ, là chú ông Đinh-thế-Lộc làm quan lang xã Thạch-bi, quan lang xã Cao-phong Đinh-công-Nghị trước đã làm tri châu Kỳ-sơn, quan lang xã Vĩnh-đồng là Đinh-công-Ngọc, quan lang xã Hạ-bì Quách-đình-Cửu chánh tổng Kim-bôi, quan lang Quách-Khả xã Kim-bôi, trước làm hội-viên, quan lang làng Bến gỗ Đinh-công-Tá được hàm Hàn lâm kiêm-thảo (là concu của Tuần-phủ Đinh-công-Nhung mông ân được đặng bổ đầu hội-linh xã Tinh-đồng) quan lang Hoài-an Hiếu-nghĩa hai xã Quách-Phiệt, Bắc-kỳ nghị viên, quan lang hai xã Vụ-bản Hưng-nhượng Quách-Sáng chánh tổng Lạc-thành, quan lang xã Yên lương Quách-Vượng chánh tổng Lạc-thiện, quan lang hai xã Thân thượng Tích-cốc Quách-công-Lộc, quan lang xã Thanh-bồi Đinh-thế-Lập phó tổng Lạc-nghiệp vân vân.

Những ông quan-lang chức nhỏ dân nhỏ nước được vài mươi viên, còn như dân nhiều xã lớn nước được hơn 1000 đinh mà thuộc một viện quan lang cai trị là : nhất Thạch-bi nhì Trung-hoàng, thứ ba Cao-phong, thứ tư Vĩnh đồng, Kê-sơn, Kim-bôi, Hoài-an vân vân.

Dân Mường có lòng trung-thành, tin-yên với lang, có nhiều chứng nghiệm rõ ràng, ngay như bây giờ ông Đinh-thế-Chính làm quan lang xã Mỹ hòa, trước làm tri-châu phải cách chức, rồi về dân vẫn làm lang, mà lòng dân lấy điều kính-phục, thương cảm, lòn yêu hơn cũ ; quan lang xã Bình-càng Quách-Nghiêm làm chánh tổng, và quan lang Đinh-thế-Bính ở Mường-Ngay làm phó-tổng đều bị cách dịch rồi về dân lang quyền lợi làm lang vẫn hưởng như thường, xem vậy thì biết rõ. Lại như thời Tự-đức có ông Quách-công-Bảo quan lang xã Ngọc-lâu (Học-sơn) được ơn cụ Thượng Thanh-hóa Tân-thiết-Tinh đại nhân ngài cấp cho một khoảnh rừng hoang (về đất núi Nưa Trung-kỳ) chiêm mộ dân đinh khai vỡ nên ruộng có mấy xã làm thành một châu, nước hơn 1000 đinh, làm quan lang ở đấy, nay con cháu vẫn hưởng quyền lợi lâu dài, và đội ơn nhà nước lại chuẩn cho làm thế tập tri-châu thêm nữa, ấy là quan châu Như xuân bây giờ Cũng thời ấy quan lang xã Tuân-lộ Đinh-thế-Thuận mới mở mang thêm được một chốn rừng hoang đất Thạch-bi, mộ được nhiều người khai phá nên nhiều ruộng, thành ra một thôn gọi tên là Mường-Lâm-lưu, (đất mới khai cho nên giữa đồng ruộng vẫn còn trơ ra những gốc cây to thiết ngày trước đẵn chưa nổi hết, lô nhô !) chia cho người châu là Đinh-thế-Thềnh ấn lang ở đấy.

Nay nhờ nhà-nước Bảo-hộ dạy dỗ dân ta (nơi trên Mường mới có một trường Pháp-Việt bổ thầy giáo để dạy con các lang và con châu dân Mường ở mọi lòng mọi châu tỉnh Hòa bình), chắc mai sau dân xứ Mường cũng cùng với dân Trung-châu mà cũng được hưởng cái hạnh-phúc vẫn-minh vậy.

Quách-công-Diêu.

HÀI ĐÀM

Hội Ái-hữu mèo

Hội Ái-hữu mèo họp đại-hội-đồng. Khi các hội viên đến đã mãn, ông hội-trưởng đọc một bài *dit-cua*, rồi hội-đồng bàn đến vấn-đề trong thân tương ái.

Ông hội-trưởng vừa nói :

— Ở đời không có sự gì thấy bằng sự yêu nhau.

Thì cả hội-đồng đều vỗ tay khen.

Đương lúc ấy có người ném một miếng mỡ vào hội-đồng, ông hội-trưởng nhảy ngay ra về trước, rồi các hội-viên tâm lại dằng co cấu cấu nhau : ấy mấy xước mặt, xong các hội viên gỡ nhau một lúc, rồi hội-đồng giải-tán.

Hội Ái-hữu mèo từ đấy tan.

Sơn-phong

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 13 Août này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 0 $ 80.

Bão tại Trung-hoa. — Tại của Sơn đầu (Swatow) ở Trung-hoa vừa bị một trận bão to lớn và đã cây nước, chết mất năm sáu người không nói gì người thân. Sự sụ đổ đói rất là thảm thiết, xét tình cảnh thì chỉ nay mai chết đói to. Chánh phủ Hương-cảng có định bỏ ra 10.0 0 đồng và 50 tấn gạo để cứu cấp sẻ, những người kiều cảng ấy. Chính phủ Đông-pháp cũng đương trù tính để cứu giúp nhân dân miền ấy.

Bắc đẩu bội-tinh. — Các vị tên sau này được mông thưởng hoặc là thăng thưởng trong hàng Bắc đẩu bội-tinh (Légion d'Honneur) theo như chỉ-dụ ngày 10 Août 1922.

Thăng độ tam hàng (Commandeur) M. Nozet, quan chánh Kiểm-sát Tài chính.

Thăng độ tứ hạng (Officier) MM. Robin quan phó Toàn quyền, Pouyanne quan Giám đốc công-chính ; Garnier quan Thống-sứ, Gigon Papin quan cai-trị ; Larue nhà ký nghệ.

Thưởng độ ngũ hạng (Chevalier) : MM. Châtel quan cai-trị chánh văn phòng ; quan Toàn-quyền, Giraud, Caillé, Sralla, quan chánh sở Thương-chính, Lochard, quan chánh sở Kinh-tế, Lefèvre, quan giám đốc Lục-lộ, Desraigne ; Tholance quan chánh hội-đồng thành-phố Saigon, Guyot de la Pommeraye.

Mme Rivière de la Souchere, Mme Poirot (bà phước Marie Félicienne) ; MM. D'Elloy, Dais, Bramle, Ythu Khonjonoi.

Bản-quán xin có lời mừng các ngài.

Tàu « Hongkeng » chạy Hai phong Saigon. — Chánh-phủ đã cho chạy chiếc tàu *Hongkeng* để đi đường Saigon Haiphong trong ba tháng thay cho chiếc tàu *Orénoque* chừng cuối tháng thì phải chữa máy nhiều.

Các ông đại-biểu do các hội công cử vào yết kiến quan Toàn-quyền. — Quan quyền Toàn-quyền vừa rồi có tiếp các ông hội trưởng các hội đồng do dân công cử tại Saigon. Nhân Hội-đồng thuế vụ đang họp tại Saigon, M. Foray có thay mặt các ông đại-biểu xin quan Toàn-quyền bảo cho các hội được biết sự kết quả những điều sau này là những việc các hội đã thỉnh cầu trong kỳ hội-đồng chính phủ kỳ năm ngoái : 1er về sự sửa đổi lại các phương pháp và sự tổ chức Hội-đồng chính-phủ theo lại luật lệ năm 1906 2e về sự tổ chức cách vận tải thư từ ở trong Nam với ngoài Bắc được mau chóng hơn ; 3e làm ra những đồng 5 xu, 4e về mấy vấn đề thương chính.

Quan Toàn-quyền đáp lại rằng những việc ấy có việc nay đã sắp thành hiệu và cũng có việc còn đang khảo cứu. Các ông đại-biểu cám ơn quan Toàn-quyền đã tuyên bố cho biết đích xác mấy điều hỏi trên ấy.

Hội đồng thành phố. — Hội đồng thành phố đến ngày thứ sáu 25 Août này thì họp. Hội đồng phải bàn về thầy chùng hai mươi việc.

Việc thuốc phiện ở Saigon. — Bơm của M. Thiard xin tạm thu thì Tòa án không nhận, còn MM. Masi và Greble thì được tạm thu, một người phải ký quỹ 1 000 đồng và một người 1.000 đồng.

Hội đồng công chính. — Vừa rồi quan Thống-sứ đã họp Hội-đồng công-chính tại văn-phòng ngài để bàn về chương-trình các việc năm 1923. Đến dự hội có MM. Poulin, Đặng-lý phủ Thống-sứ Normandin chánh ký sư đạo Bắc kỳ ; Borel, Aviat, Bonnafont, là các nhà công thương, Braemer, chánh sở Nông-thương Bắc-kỳ, quan Thiếu Hoàng-trọng-Phu và quan Tổng-đốc Lê-trung-Ngọc.

Trước hết, quan Thống-sứ tuyên-bố về thể-lệ tập số dự-toán Bắc-kỳ cho năm 1923 là thế nào. Cứ như ý của hội-đồng Tài-chính và Thuế-vụ đang họp tại Saigon hãy giờ thì Bắc-kỳ sức chừng phải có 2.600.000 đồng nữa mới đủ để làm số dự-toán được (tiền ấy hoặc lấy vào khoản trợ cấp, hoặc lấy vào việc lĩnh Thương-chính.) Theo như cái số ấy thì quan Thống-sứ để định số dự toán hàng năm là 14 triệu đồng.

Tỉnh vào hai chương thuộc về việc công-chính thì sẽ ghi 500 000 đồng về lương bổng các viên chức và 2.500 000 đồng về các việc công-tác, là những số xưa nay chưa dự tới bao giờ.

Trong số tiền dự-định về các việc công tác, thì một việc sẽ dùng về việc tu bổ các đường sá và nhà cửa, còn số tiền dùng về các đường mới thì định là 340.000 đồng, nghĩa là gấp hai số năm 1922.

Trong kỳ hội-đồng năm ngoái, quan Thống-sứ đã nói rằng về phương-diện kinh-tế và phương diện chính-trị thì Bắc-kỳ thật cần phải mở mang thêm nhiều đường nữa, mở luôn trong khoảng mười năm mới thực đủ dùng. Các số tiền ngài đã kể trên đó là tiền chi riêng về Bắc-kỳ, chứ không kể những đường thuộc-địa là việc tính vào số dự-toán chung của Đông-pháp.

Theo như ý-kiến các quan cai-trị đầu tỉnh thì chương-trình xếp đặt các đường làm ba hạng, cứ những đường nào khẩn kíp thì làm trước. Quan Thống-sứ xét chương trình ấy thì đã đành số làm ba hạng cứ mỗi năm xét hạng nào cần thì làm trước.

Sau nữa Hội-đồng lại bàn về vấn-đề khơi cái ở sông Luộc là việc tối cần cho thủy thuyền đi lại.

Tiền trợ cấp cho các nhà dùng cây máy. — Trong số trước bản-quán đã đăng một phần đạo nghị-định quan Thống-sứ Bắc-kỳ đặt khoản tiền trợ cấp cho các nhà canh nông dùng cây máy tại Bắc-kỳ, nay xin lược dịch nốt phần dưới như sau này :

Quan chánh Hội đồng cây máy khi nhận được đơn xin và các giấy má đã rõi thì báo cho người có đơn xin biết rằng ngày nào sẽ nhận xét các máy.

Hễ nhận máy thì phải đem thử trong hai kỳ là bốn giờ đồng hồ luôn, xong rồi quan chánh Hội-đồng sẽ cấp cho một cái giấy nhận thực rằng đã nhận máy và để cả đơn xin cùng các giấy má lên quan Thống-sứ cùng là ý kiến của Hội-đồng thế nào.

Hễ có đủ các giấy đã nói trước và giấy nhận thực của Hội-đồng cây máy thì sẽ làm *mandat* phát một phần ba cái số tiền trợ cấp cho người có máy cày.

Còn hai phần tiền khác hễ khi nào Hội-đồng xét xem cái máy ấy có cày được gấp năm lần cái diện-tích đã cày thử trước không, lúc bấy giờ mới cấp nốt cho. Kể từ ngày nhận máy, hạn trong một năm là nhiều, Hội-đồng phải xét các máy ấy xem có thực làm được gấp năm lần như đã nói trên lấy không. Quan chánh Hội-đồng xét xong sẽ làm một tờ nhận thực riêng trình quan Thống-sứ để làm *mandat* cho người có máy.

QUẢNG-TẾ

Số 8, phố hàng Bè (Cau-khô). Hanoi

Có bán nhiều thứ thuốc chữa các bệnh, lại vừa mới chế được thứ thuốc bột chữa bệnh Hôi Nách, dù ai mới phải hay phải đã lâu, cũng chỉ soa trong một hộp thuốc là khỏi hẳn.

Mỗi hộp, giá là. . . . **1 $ 00**

Gửi đi các tỉnh. . . . **1 30**

(lối Contre remboursement).

Ai muốn mua, nên cứ lại tận nơi hoặc viết thư về tận hiệu mà mua, mới tránh khỏi được sự giả giối.

2029

Một tin mừng cho ngạch tá-điền, đội trạm và lính trạm. — Vừa rồi nghị-định quan Toàn-quyền tăng lương bổng cho các ngạch tá-điền, đội trạm và lính trạm như sau này :

« Lương tháng của các tá-điền thì nay định là 7 đồng. Các tá-điền cũ mà được nối tới, ít ra ở mỗi bực được ba năm thì có thể được tăng một lần, là lên 8, 9 và đến 10 đồng.

Lương lính trạm định là 6 đồng và tổng-sự ít ra được 4 năm thì có thể lãng lên 7 đồng.

Còn tiền lương phu trạm thì vẫn để nguyên cho các tổng và các xã chịu.

Lương đội trạm thì định là 8 đồng và có thể tăng dần lên 9, 10, 11, và 12 đồng, cứ mỗi bực ít ra cũng phải ba năm.

Tiền lương đội trạm thì do các công chủ sự các sở Điện-báo phát.

Bản-quán được tin này rất lấy làm mừng, vì xưa nay thường vẫn hô-hào xin Chính-phủ tăng bổng cho các ngạch này cũng là một hạng rất ích lợi cho công chúng.

MẮT CON CHÓ !

Một con chó tây hiệu săn, trắng và vàng, cao ước 70 phân tây, to béo lực lưỡng, đêm hôm 11 Août 1922 hồi 9 giờ tối, trẻ con đem đi chơi tới phố Hàng ga cửa-đông ra đến ngõ Trạm, bỗng nó đột xích chạy mất.

Vậy ông bà nào thấy nó đâu mà bảo giùm, sẽ xin hậu tạ, hay bắt được mà muốn lấy chuộc thì cũng xin chuộc giá rất cao.

Hỏi tại bản-quán.

3311

Ngạch Học-chánh. — M. Cung-khắc-Hoan, cử-nhân giáo-học tập sự được thăng lên hàng tám

M. Đỗ-văn-Giang có bằng Sơ học được bổ trợ giáo tập sự kể từ ngày 1er Août 1922.

Kể từ ngày 1er Septembre 1922 trở đi ở tỉnh Hà-đông sẽ có hai trường Pháp-Việt nữa là một trường ở huyện Thanh-oai và một trường ở huyện Thanh-trì

Ngạch Địa-chính. — Các viên thăm-tá ngạch Địa-chính (agent technique) có tên sau này được thăng lên hạng ba :

MM. Đặng-đình-Nhất, Lâm-võ-Du, Đỗ-văn Bình.

Việc đấu giá. — Chiều thứ bảy, tại sở Lục-lộ Hanoi đấu giá việc thầu sau này :

Làm một cái cầu bằng *béton armé* dài 16 thước và ba cái cầu xây ở đường Na-tac đi Na-vay tỉnh Bắc-kạn giá à 23.948 p. 80.

MM. Bùi-huy-Tín bỏ theo như giá ấy, còn M. Ng.ngọc-Toàn bỏ tăng 7 °/. M Vernet bỏ tăng 5 °/.

Vậy M. Tín được tạm thầu.

Một giải thưởng văn — Các bộ-lang văn muốn biết thể-lệ thế nào, xin gửi tem ở trong thư lại. Bản-quán đăng riêng ra một mục là để hiện các nhà đọc báo có thể cắt mà gửi cho các bạn làng văn được.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Tin nước lên xuống

Triền sông Hồng-hà

	15 Août hồi 8 giờ	16 Août hồi 8 giờ
Lao-kay . .	80.01	81.61
Yên-bay . .	29 60	29 55
Việtri . . .	14.43	14.15
Hanoi . . .	10.15	9 94
Vạn-yên . .	10 30	9 95
Hòa-bình. .	7.16	7 10
Tuyên-quang.	5 70	4.84
Phú đoan . .	21.58	20.30
Phú Yên-bình	1.90	1.40

Triền sông Thái-bình

	15 Août hồi 8 giờ	16 Août hồi 8 giờ
Thái-nguyên .	19.75	19.47
Lẫm. . . .	3.90	3.90
Pai Lạng-thương	3.31	3.22
Đáp-cầu . .	3.74	3.54
Phả-lại . .	3.07	3.01

Thể-lệ vào hội Khai-trí tiến-đức

Có nhiều bạn đọc báo viết thư hỏi bản quán thể lệ vào hội Khai-trí, vậy xin trả lời chung cả các ngài như sau này :

Người ta ai ai cũng có thể vào được hội, chỉ nhất phải là người đứng đắn tương-thiện có căn-bản tử-tế thì hội sẵn lòng hoan-nghênh. Hiện bây giờ hội đã có đủ các hạng người trong từ dân sĩ nông công thương.

Có 3 hạng hội-viên : 1° Tán trợ hội-viên (membres bienfaiteurs), 2° Chân trị hội-viên (membres actifs), 3° Thường hội-viên (membres adhérents). Tán-trợ hội-viên phải đóng ít ra là một trăm đồng bạc, nộp một lần, được khắc tên vào bia đứng trong chùa-đường nhà công quán. Chân-trị hội-viên phải góp mỗi năm là 2 đồng bạc, hay là 20 đồng bạc một lúc. Thường-hội-viên phải nộp tiền nhập hội ít ra là 2 đồng bạc, chỉ nộp một lần. Thường-hội-viên không được quyền quản-trị trong hội.

Ai muốn xin vào hội thì cứ gửi giấy vào hội theo mẫu sau này gửi đến tổng thư-ký hội, số 71, phố hàng Trống, Hà-nội :

« Tôi tên là . . . . . nghề . . . . . có lời xin quan Chánh hội-trưởng vào một chân Chủ-trì hay là Tán-trợ hội-viên hội Khai-trí tiến-đức.

Nếu tôi được vào hội, tôi xin tuân các điều-lệ hội.

. . . . . ngày . . . . . tháng 1922

Ký tên : . . . . . »

Đơn xin vào hội sẽ yết trong bảng khách nhà công-quán và in vào tập kỷ yếu của hội trong hai tháng, rồi hội-đồng quản-trị xét đơn xin nếu không có lời dị-nghị thì nhận cho vào hội. Những người vị thành niên, là chưa đến 20 tuổi không được vào chân Tán-trợ hay là Chủ-trì hội-viên.

ĐỒNG-HỒ VỎ KIỀN

BẢO HÀNH 5 NĂM

Máy chạy tốt nhất hạng

Có sẵn đồng đeo tay bằng giá rất đẹp

Đặt gửi tiền về chậm, đi mua gửi bưu đến

Giá : : : : : : : 5 $ 75

BÁN Ở HIỆU :

A. PERROUD (Nhà xanh)

39, Phố Paul Bert. — HANOI

2009

NỖI KẾ PHẢI ĐAU

Xin hỏi các người Nam-Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khí quản mà đã chữa thuốc không phải đường, hoặc là đã không chữa chết bỏ cả, nay hỏi những người phải đau khí quản đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi ; nay hỏi các người phải những lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước khi tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tế nguy hiểm. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau nầy không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không ? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con để cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn nói.

Bởi người Nam-Việt, nếu các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy tôi viết thư cho hiệu Bảo-chế MONTÈS số 54 *Paul Bert Hanoi* mà hỏi mua một lọ MONCHOSERUM giá là 9 $00. Sang và chiều trước khi ăn cơm, tại những một thìa cafe, nặng quy-lọ, thì bệnh khỏe mạnh và bớt đau.

MONCHOSERUM

Một lọ. . . . 0 $ 90

Rượu Tonique Monkinois vừa bổ, vừa ngon

Giá một chai là . . . . 2 $ 25

DẦU GAN CÁ THU

Một lít. . . . . 12 f. 00

Bộ từ 1 $ 90 đến 2 $ 60 (tùy theo giá bạc kho Nhà-nước lên xuống)

Thuốc chữa bệnh hen rất thần hiệu (SIROP N)

Một chai. . . . 1 $ 60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. . . . . 4 f. 45

Bộ 0 $ 70 đến 0 $ 80

Sáu lọ. . . . . 24 f. 50

Bộ 3 $ 90 đến 4 $ 00

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

Một lọ . . . . . 11 f. 50

Bộ 1 $ 70 đến 1 $ 80

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA

Thuốc (mầu bổ bổ huyết)

Một lọ . . . . . 11 f. 40

Bộ 1 $ 80 đến 1 $ 90

CACHETS ANTIGRIPPES

Trị bệnh sốt dịch, cảm bệnh giống bệnh cúm về mùa nầy thường hay hại người hết là bệnh grippe, nhiễm người phải chỉ trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc nầy rất thần hiệu để cứu vô số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng hồ nếu dùng một viên rồi uống nước rõ nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và ở người cho nóng đều thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÈS, 54, phố Paul-Bert, Hanoi

Kính đáp các nhà văn sĩ. — Vừa rồi có tiếp được nhiều bài thơ văn của mấy nhà văn-sĩ gởi đến, hoặc vịnh *Chiêu-quán*, hoặc vịnh *Tô-Vũ*, hoặc vịnh *Phù-kiều*, vân vân, tỏ ý muốn cho phép đích-thị đem in cả vào trong quyển « *Song phượng kỳ duyên* » sắp xuất-bản lần thứ hai nầy. Nhưng tiếc rằng các ngài gởi đến chậm quá, hiện nay bộ tiểu-thuyết ấy sắp chữ đã gần xong, cho nên không thể thêm vào được nữa, chỉ in được có mấy lời bình-phẩm của Ngô-thị Quyên nữ-sĩ và đôi câu đối « *Bẻ đèn thờ bà Chiêu-quán* » của một nhà Ấn danh nữ-sĩ gởi đến từ trước mà thôi. Vậy xin kính đáp để các ngài biết. Lần nầy sửa-đổi lại nhiều, lại thêm nhiều các bức tranh về của hai nhà danh-họa là M. Tạ-đình-Nhu và M. Trần-Phềnh. Giá bán là 0 $ 80 tiền cước gởi 0 $ 20. Ngài nào muốn mua, xin gởi thư và mandat cho ông Nguyễn đỗ-Mục, Trung-Bắc Tân-Văn Hanoi.

Trường Trương-minh-sanh. — Đến 1er Septembre này thì khai trường. Hôm ấy thì lớp thành-chung năm thứ hai ban ngày, lớp năm thứ hai, năm thứ ba ban đêm cũng đều học cả. Lớp năm thứ hai ban ngày chỉ để cho học-trò nào có học năm thứ nhứt nhà trường năm ngoái và được trúng tuyển trong khi thi lên lớp (examen de passage). Còn lớp 1ere année ban ngày và ban đêm đến 8 Septembre mới bắt đầu học. Lớp năm thứ nhứt ban ngày để cho người nào đã thi đỗ bằng certificat mới được học. Vậy người nào muốn xin cho con học thì xin gấn theo đơn một bản sao bằng certificat đi-miles primaires, một cái livret scolaire và một cái engagement nhận trả tiền học mỗi tháng cho nhà trường. Còn lớp 1ere année ban đêm ai xin học cũng nhận cả. Năm nay nhà trường có xếp chỗ ăn chỗ ngủ cho mấy cậu học-sinh ở các tỉnh về học cho tiện. Ông bà nào có con mà muốn cho ăn ở tại trường, xin gửi đơn xin ngay, kẻo hết chỗ. 3313

CÁC TIỂU-THUYẾT CỦA BÁN-QUÁN

BA NGƯỜI NGỰ LÂM PHÁO-THỦ của Ng.-văn-Vĩnh dịch, giá. **0 $ 06**

ẤY AI HẸN NGỌC THỀ VÀNG của Ng.-đỗ-Mục dịch, giá. **0, 40**

THUYỀN TÌNH BỂ ÁI của Ng.-đỗ-Mục dịch, giá. **0, 60**

Ngài nào muốn mua, xin viết thư cho ông Bùi-xuân-Thành là quản-lý nhà in Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi.

Tiền cước gởi ngoài.

Thất cổ. — Người canh cổng trường Nữ-học tây ở đường Rollandes tên là Thọ thắt cổ chết ở trong bếp nhà ấy chưa rõ vì cớ gì.

HOÁN-VĂN

Vẽ tranh, vẽ kiểu và vẽ truyền thần

73, Phố hàng Bông, Hanoi

MỚI VẼ XONG MẤY THỨ TRANH TAM-QUỐC RẤT ĐẸP

Mới có các thứ giá-gương mặt đá và giá gương vẽ sơn vào kính lối mới.

Bản hiệu có sẵn để được nhiều thứ tranh thấy mắc mà thuốc theo lối mới, trông rất đẹp và rất nhã, ông bà nào hoặc hiệu nào ở các tỉnh xa muốn mua buôn, xin viết thư về, bản-hiệu sẽ tính giá bán buôn.

Nay kính
Hoán-Văn hiệu
73, Phố hàng Bông, H. N.

3034

VIỆC BẮC-KỲ

BẮC-NINH

Trả lời bài đá bóng thi. Tôi xem báo *T. B. T. V* hôm 10 Août 1922 thấy mấy câu của Nam-sơn tiên-sinh nói về việc đá bóng ở Bắc-ninh. Tôi là người nhiệt-thành về nghề đá bóng; nay thấy tiên-sinh nói không được đúng, nên phải sửa lại mấy lời để độc-giả đều hay. Số là cuộc đá bóng hôm ấy mà . . . thì cũng do ở ký thua của hội Soleil lần trước. Vậy sự đó không can thiệp gì đến tôi thật; song thấy tiên-sinh nói. . . . như thế, nên phải . . . . cho rõ. Tiên-sinh chỉ biết hội Đ. P. mượn, thế tiên sinh không thấy hội S. đó ra ? Còn như sự đá thì thi ai chẳng phải giữ hết bổn phận, nếu để yếu sao còn chơi bóng. Tiên sinh đã nói rằng năm xưa hội đánh tiếng B. N. lên đá với hội S. làm cho hội S. phải thua nên không dám đá nữa, mà thật thế, những người chơi bóng ở hội S. bè nhỏ quá, nên hội B. N. không dám chơi là thế, chỉ như hôm 14 tháng 7 vừa rồi, hội S. tạm cải tiến là Flèche đi mời cho được hội danh tiếng B. N. lên, song hội B. N. vẫn còn nhớ, nên không lên. Cứ lẽ đó mà suy thì đủ biết những lời của N. S. tiên-sinh là sai. Còn như hôm 6 Août đương đá mà thôi là bởi hội S. thua kỹ trước, kỳ nầy muốn báo thù, dùng biết bao nhiêu tay kịch-liệt nào Hanoi, Haiphong, Nam-định đến giúp, thế mà hội Đ. P. thì người goal, arrières vẫn ngồi chơi thong thả; hễ thấy thủ khôn đương, nên hội S. viện có nầy, viện cớ nọ mà thôi, chứ cũng chẳng lấy gì làm kịch-liệt. — Thôi, mấy lời xin tiên-sinh lưu ý đến từ đây.

Minh-Turge

NAM-ĐỊNH

Tại xóm Hồng-lạc. — Hồi 3 giờ đêm hôm chủ-nhật 13 Août, một mụ đã có tuổi lên trình tại bót Đinh-lần rằng trong khi cô-đầu X. đi uống rượu về đến cửa phố hàng Thao thời bị một chàng trẻ tuổi (có lẽ chàng nầy cũng là một vị quan-viên vừa ở chiếu rượu nào ra đây !) đến ôm ghì lấy cô-đầu ấy làm như là bóc-lột.

Cả mấy người vừa người đi trình, vừa người bị lột ấy, vừa người bị trình cũng phải dẫn ra sở Cẩm.

Không rõ có phải ngôi chơi trong hộp đến sáng không ?

Chị em dạo nầy sao lắm chuyện rắc rối thế ?

Cái nóng khó chịu. — Đã gần sang tháng bảy rồi, mà trời còn nóng đã quá

Luôn bảy tám hôm nay, nắng suốt từ sáng đến chiều.

Buổi tối it khi có gió mát, thật là khó chịu quá !

PHỐ-LÝ

Vô quít dày móng tay nhọn. — Chiều hôm nọ, có một mụ kia ở phố Chân-cầm, cũng với một anh hàng giầy nọ, không hay đôi bên cho thuê cửa thuê nhà làm sao mà sinh ra chửi bới nhau rầm rĩ. Một cái lưỡi nam với một cái lưỡi nữ đối địch nhau mà xem ra cũng không bên nào non hơn bên nào cả. Mãi sau linh cảnh-sát điện cả đôi bên lên Cẩm thì mới thấy yên mồm.

Bệnh phổng dạ. — Tiết trời nóng nực, trẻ con trong thành-phố nhiều đứa mắc bệnh phổng dạ. Bệnh nầy khi mới phát thì mọc mụn lên khắp mình, rồi nước vàng chảy ra, thì loét to ra, ngứa ngáy khó chịu. Tay không phải là trọng bệnh, song lâu khỏi mà cũng có hại cho sức khỏe, những nhà có trẻ mắc bệnh nên đưa ngay đến nhà thương thì hơn.

VIỆC TRUNG-KỲ

BÌNH-ĐỊNH

Cháy nữa. — Tối 7 Août, hồi tám giờ tối, thì lại thấy lửa cháy, và nghe tiếng kêu la tại nhà kia gần tòa Công-quán Qui-nhơn.

Đó là nhà ông ly trưởng ; mà cũng may gặp hồi tạnh gió, về chặng nước, nên chữa ma ; thì chỉ cháy một nhà nhỏ thôi, khỏi lớn hại gì cả.

Vậy thì mới có mấy ; gây ma cháy đã ba bốn lần, thế thì mùa nầy để cháy lắm, ta phải nên lắn thận giữ gìn lửa cẩn cho lắm ; vì cũng phải sắm trước những đồ cứu lửa như trữ nước vô, in gần vợ, gần cán, sào móc v. v. phòng khi ngộ ra lửa, thì sẽ sắm sang mà tiếp cứu ;

Lại có sự nầy nữa : là khi nghe lửa nhiều người cứ cùng mà cứ không vội về chạy tới để mà tiếp cứu ; điều nầy rất là lỗ to ; khuyên ai chớ thường rằng ; phải ai thì tai nấy !

Độ rày hay cháy, mà lại gặp lúc nhà nước sửa triệt hạ các nhà tranh mới lập thì cũng có nhiều nhà dỡ ngay ; mà cũng có nhà không dỡ nẫn, lại đập vách, hạ cột, trục bốn mái xuống đất rồi trở cửa chui ra chui vào.

Cái đó trông càng thêm hiểm nghèo hơn nữa : vì đuổi tranh sát đất, mái nhà thấp xuống ; có nẫn nướng ẩn, thì ngọn lửa rất gần tranh hoặc rồi có tàn lửa bay ra khỏi bếp thì tắp ngay vào tranh hoặc khỏi đám thấp đèn, thì ngọn đèn cũng lọi lem gần mái.

Vậy thì lửa được gần rơm lâu ngày cũng sớm mà sớm còn dễ chịu, chớ rải mà nó bốc lên thì thậm chí nguy.

TOURANE

Tình khốc lưu. — Ông Trần-văn-Đạm, Tham-tá Lâm-chính vào tòng sự ở tòa Kiểm-lâm đã gần một năm nay, tính rất ôn-hòa, thành-thực, anh em bạn thầy đều kính-yêu, mến trọng. Vừa đây ông được thuyên đi nhận chức chủ sự tòa Kiểm-lâm ở Trại-lại-Vinh, vì ông gấp phải đi ngay, nên tối hôm mồng 5 Août 1922, hồi 9 giờ anh em bạn ông có lập tiệc sâm-banh đãi ông ; trong khi dùng rượu chuyện-trò để tỏ tình quyến-luyến, có nhiều câu khôn tả cho nên. Chuyến tàu 14 giờ hôm mồng 6 ông Thuyên Đạm thương lộ, anh em ra ga tiễn ông đông lắm.

Ký-giả xin chúc ông thượng lộ bình-an.

B. L.

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Nạn ô-tô. — Sáng hôm 5 Août hồi 7 giờ xe ô-tô của Công-ty « San-San » ở Tchékam về Fort Bayard đi vòng đường Joffre đến gần trại lính đi phải đứa con gái lên chín tuổi, con người lính bản địa, con bé bị thương nặng ở mặt và ở tay, khiêng ngay vào nhà thương, quan thầy thuốc cứu tay ngay sau, chừng khỏi sống được.

Bỗ con bé lập tức gọi anh em ra đánh anh vận máy đau quá, đòn hội chợ còn gì là người, đánh nhừ tử lại điệu vào bóp.

Thâu cản điện. — Sự thâu điện ở Quảng-châu-loan (tỉnh Fort-Bayard và tỉnh Tchékam) nay hoãn tới ngày 30 Novembre 1922, ai cần xem thể thức để thâu thì lại phòng Thương-mại (Chambre de Commerce) Hanoi, Haiphong, Saigon và tòa lãnh sự Hong-kong.

BÁN ĐẤT

Bán một khu đất độ 800 thước vuông, ở phố hàng Cỏ (gần gare Hanoi).

Ai muốn mua từ 150 thước trở lên cũng bán.

Hỏi tại số 16 phố hàng Da.

3314

Nhà mới làm cho thuê

Nhà gian một từng, Kiểu tây lịch-sự, tại phố Bovet, cạnh nhà Đấu-xảo (gần đường Gambetta). — Lát gạch tây, tường kẻ hoa. — Có đèn điện. Đủ chỗ ở cho một nhà vừa người. Giá 15 $ mỗi tháng. Hiện còn 13 gian.

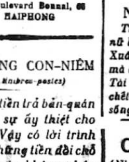
Hỏi tại đấy, hoặc tại số 16, phố Cửa đông (Rue de la Citadelle) Hanoi.

14.

BUÔN TẠI GỐC, BÁN TẠI NGỌN

Có lời kính đại để Quý-khách biết Công-ty chúng tôi mở xưởng tại Mai-phòng làm đủ các thứ ghế mây kiểu « Thonet » :

Chaises
Canapés
Fauteuils
Rocking-chairs
Porte-manteaux
Tables et Lits

Quý-khách ở xa cần thứ nào, mua buôn hoặc mua lẻ xin viết thư cho Công-ty chúng tôi sẽ gửi ngay kiểu-mẫu và giá-cả để các Quý-khách biết.

Marque "LION"

NAM-TÂN
65, Boulevard Bonnal, 65
HAIPHONG

2082

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

A Messieurs les Actionnaires de la Société « Ích hữu thư-xã »

Thưa Ngài,

Đúng 2 giờ chiều hôm 27 Août 1922, xin mời ngài lại hội-sở số 18 phố Mã-vỹ (rue des Chapeaux Hanoi), họp đại hội-đồng bất thường.

Chương-trình :

1o — Nghe tờ trình của ban Kiểm-soát về tình hình Hội và chuẩn y cho thi-hành tạm thời mọi việc.

2o — Chuẩn y cho ông Trần-quang-Huy từ chức chủ-nhiệm và xét giấy má sổ sách trong khi ông còn tại chức.

3o — Công nhận chính dáng cho viên chủ-nhiệm mới bầu thay ông Trần-quang-Huy từ chức.

4o — Bàn ban Kiểu-soát mới, vì ban cũ đã hết hạn.

5o — Vì thay đổi chủ-nhiệm nên phải sửa đổi art. 3 trong điều-lệ Hội.

6o — Các việc vặt.

Kỳ Đại-Hội-đồng bất thường nầy quan hệ lắm thế nào cũng xin mời ngài đến dự, nếu vì bận việc ở xa thì xin ngài gửi giấy giao-quyền về ngay cho.

Nay kính mời.

Le doyen âge du Conseil de surveillance

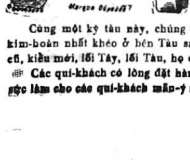
3314 LÊ-ĐÌNH-KHOA.

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

號八廿牌門商滿行內列京東

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng hiệu chúng tôi mới có một bọn hàng rất tối như : ngọc-thạch, hổ-phách, mặt inê cũng nhẫn, đồ bạc, đồng hồ treo, đồng hồ quả-quít, v. v. ở Hong-kong sang.

Các qui-khách có lòng chiếu cố, xin mua đi-ngọc tới bản-hiệu, kẻo mất một dịp dắc hiệt, mà dù mua cho it nhiều mặc lòng, nhất luật đối đãi, tính giá thật rẻ.

Cùng một kỳ tàu nầy, chúng tôi lại mới thỉnh thêm được vài tay thợ kim-hoàn nhất khéo ở bên Tàu sang nữa, từ đồ bạc cho chí đồ vàng, kiểu cũ, kiểu mới, lối Tây, lối Tàu, họ đều làm được cả.

☞ **Các qui-khách có lòng đặt hàng cho bản-hiệu, thì chúng tôi lại xin hết sức làm cho các qui-khách mãn-ý mới nghe.**

2033

XIN XEM CHO KỸ

Phàm những các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ ma lầm ra không đủ được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rầy đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54 Hanoi.

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert Hanoi.

CÁC CUỘC ĐI XEM

禁 SĂN-NHIÊN 祭

Sắp diễn tích « ĐỘI CHỮ ĐỒNG - TÂM » Tích này đã diễn một lần để hoan nghênh cuộc « Toàn-thắng » từ bốn năm nay, bây giờ mới diễn lại.

Tối thứ tư :

ĐỨC MAU - THOÀI

Thâm nhất hồi đức Mẫu bị đày lên rừng, lời than vãn tiếng ai-bi, ai nghe cũng phải rỏ nước mắt.

Tối thứ năm :

TÁI SINH DUYÊN

Đáng khen nhất năng Tô-ánh-Tuyết khi nhập phòng đêm Lưu khuê-Bích để giả thù cho Mạnh-lệ-Quân.

Tối thứ sáu :

NHỊ PHU (HAI CHỒNG)

Tích nầy trái hẳn với câu « Hiệt-nữ bất canh nhị phu » nàng Loan-Xuân đồng một thời lấy hai chồng, mà cách cư xử đều được ổn thỏa cả. Tài nhất chỗ nàng đi tang chồng chết mà lại giữ trọn nghĩa với chồng sống.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 16 đến thứ ba 22 Août 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thì bắt chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

Rất hay ! Rất lạ !

QUANG-MINH HOÀNG-HẬU

REINE LUMIÈRE

Thiên thứ mười

Nghi

QUANG-MINH HOÀNG-HẬU

Hài thứ mười một

CHÀNG CHARLOT LÀM TRÒ

CHỚP-ẢNH KHÔI-HÀI

Từ 1er Avril giờ đi

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

Giải thưởng văn về bài ca soạn cho con trẻ ở Âu-trị-viên

Để mục. — *Một bài ca « thượng-lực hạ-bát » để dùng làm bài hát cho lũ trẻ trong khi chơi đùa ở Âu-trị-viên (幼稚園), nghĩa là tại những nơi mà nay mai hội Khai-trí tiến đức sẽ lập ở các thôn xã để trông-nom con trẻ từ bảy tuổi trở xuống, đỡ cho các nhà có con vì bận công việc, không thể tự trông-nom được.*

Giải thưởng. — *Bài quán-quán được tặng hai cái khăn thêu của Ngô-thị Quyên nữ-sĩ và một cái biển khắc bốn chữ sơn son thiếp vàng, đáng giá một chục bạc, cùng là lần của nhà nữ-sĩ ấy, còn bốn chữ khắc trong biển thì của hội-đồng điểm-duyệt nghĩ tặng.*

Giải nhì của Chợ-thiện-đường : một bức thêu bằng vóc đại-hồng, cũng có bốn chữ của Hội-đồng điểm-duyệt.

Giải ba của hiệu ảnh Thụy-ký : một bức ảnh phóng-đại.

Giải tư của M. Hoàng-xuân-Lan là chủ xưởng đúc đồng : một cái lư đồng cũng có chạm mấy chữ Kỷ tạn.

Đến ngày 31 Décembre thì hết hạn thu quyển.

Quyển thi. — *Muốn cho tiện việc rọc phách các bài thi, xin nhất luật dùng giấy lấy trắng, để nguyên cả khổ rộng, mà viết một mặt, trang trên để lên trên cho ở, trang dưới viết bài thi, dưới bài xin dừng ký tên. Những bài dự thi, xin bỏ riêng vào một cái phong-bì gián kín, ngoài phong-bì nhớ để chữ hai chữ « VĂN THI » thực rõ, để khi nhà báo tiếp được, sẽ cất riêng ra một nơi, đợi khi hết hạn mới bóc. Ngài nào dự thi, xin cứ gởi đến bản quán, 61-63, phố hàng Bông, Hanoi.*

Bộ Võ Phi Hùng Cựu Hồ Petrus Ký (67–74) cặng Huỳnh Chiếu Đẳng chợ Khó sưu tầm Quản Văn Hoàng
Tự rofilms của Cornell

Thương giới tân văn

Ngày 16 Août 1922

Giá bạc

Kho Nhà-nước	6 f. 80
Nhà Ngân-hàng	6 , 80

Tàu tới tàu đi

Tàu *Angkor* ở Marseille đã chạy ngày 28 Juillet

Tàu *André Lebon* vì mắc cơn bão, cho nên đến 14 Août mới tới Hải-phòng.

Đấu giá

Ngày 19 Août, tại sở Lục-lộ Hanoi sẽ đấu giá làm một cái nhà để xe ô-tô tại phủ Toàn-quyền.

Việc làm ước	2.900 p.55
Ký quĩ tạm	50 , 00

Ngày 21 Août hồi 16 giờ, tại sở Lục-lộ Hanoi sẽ đấu giá làm một cái nhà cho sở Kiểm-lâm ở Trữ thuộc tỉnh Bắc-giang.

Việc làm ước	10.298 p.57
Ký quĩ tạm	170 , 00

Ngày 21 Août hồi 16 giờ 15 tại sở Lục-lộ Hanoi sẽ đấu giá làm hai cái nhà chứa những người phải giam tạm tại Haiphong, một cái cho đàn ông và một cái cho đàn bà.

việc làm ước	24.937 p.48
Ký quĩ tạm	400 , 00

Ngày 21 Août 1922 hồi 16 giờ 30 tại sở Lục-lộ Hanoi sẽ đấu giá làm một cái dinh cho quan Trưởng binh tại Hà-giang.

Việc làm đáng	40.564 p,32
Ký quĩ tạm	700 p.00

Ngày 25 Août 1921 hồi 9 giờ sáng tại tòa ba phủ Thống-sứ Hanoi sẽ đấu giá mua 25 tấn thóc cho sào-vật của các sở Thú-y ăn trong nửa năm cuối năm 1922.

NGÀI NÀO MUỐN THỨA ĐỒ GỖ TRẠM VÀ TRƠN THÌ XIN ĐẾN HIỆU

利 THUẬN-LỢI 順

87, phố Hàng Mã-Mây, Hanoi

Hiệu tôi làm được và vẽ được đủ cả các thứ tủ, bàn ghế kiểu tây, kiểu ta, kiểu tàu, vân vân.

NGUYỄN VĂN THUẬN

SCIEUTEUR

57, Rue des Pavillons Noirs Hanoi

2094

PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐÓNG GIẦY

Số 42, phố Xe điếu (Rue des Pipes) Hanoi.

Kiểu đẹp! giá rẻ!
Có catalogue riêng, quí-khách muốn xem xin viết thư đến hỏi sẽ gửi biếu

2064

LỆ HỘI CHỢ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đâu chỗ mới, tuf gửi cho báo-quán cả giấy quán báo, chứa lại thì nhà thì biên rõ rằng vào đấy, và gửi theo hai hào (0$20) bằng tem cũng được) để chi tiền giấy quán khác.

Ở tỉnh xa không gửi tiền theo thư mà có người như cô hoặc phái trả sáng hơn.

OMEGA

CÓ BÁN TẠI:

GRANDS MAGASINS REUNIS

Nên hỏi giá của Bản-hiệu.

2074

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Tại làm sao người mắc bệnh khi hư, thường hay biếng chữa?

Bệnh khí hư sinh ra những sắt khó khăn thế nào tưởng không ai nên không biết: sưng bàng quang, sưng nhiệp hộ tuyến, sưng dịch hoàn, sưng niệu-quản. Mà đến bị thì bệnh khí-hư sinh ra các bệnh tại phần bị càng bệnh tuyệt sản. Nhưng người ta sở dĩ biếng chữa bệnh ấy là vì thuốc chữa không phải ai cũng có thể dùng được. Cách thức nhiều khi cũng chẳng công hiệu gì. Rồi rày cũng khó làm cho được có lời. Tiêm thuốc thì nguy hiểm, nhiều thứ thuốc đáng vào người đau lại không chịu được, thành ra cũng tạo, đau thận, đi rồi. Vì vậy nhiều người có bệnh không muốn chữa nữa. Nhưng ai đã biết vị thuốc *Santal Monal* là vị thuốc quí hễ mà uống vào để chịu ấy, thì có bệnh rất chữa ngay. Thuốc ấy uống vào làm cho đỡ niệu hòa, mà không sinh ra những nỗi khó khăn công là không làm sưng niệu thủy toàn bộ. Thuốc ấy rất sạch nhiệu quả, làm cho thêm sẽ niệu thấy. Vì vậy mắc phải bệnh khí hư, chớ nên quên dùng thuốc *Santal Monal*, vì dùng thuốc ấy thì bệnh sẽ nhẹ khỏi mà tránh được những nỗi khó khăn.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.

2056

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 54

HÓA-HỌC CHẤT và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT hiệu BORRET-CARD, trị các thứ đau mắt.

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa a-phiện.

SOLUTION R. HOLBÉ
2 $ 50 một chai

Thuốc nước, thuốc bột, thuốc viên, thuốc mỡ, thuốc tiêm, thuốc đặt, thuốc uống, thuốc rửa, thuốc xông, thuốc hít, thuốc bôi, thuốc đắp, thuốc ngâm, thuốc nhỏ mắt, thuốc nhỏ tai, thuốc nhỏ mũi, thuốc súc miệng, thuốc súc họng, thuốc súc ruột, thuốc súc bàng quang, thuốc súc tử cung, thuốc súc âm đạo, thuốc súc dương vật, thuốc súc hậu môn, thuốc súc trực tràng, thuốc súc đại tràng, thuốc súc tiểu tràng, thuốc súc dạ dày, thuốc súc thực quản, thuốc súc khí quản, thuốc súc phế quản, thuốc súc phổi, thuốc súc màng phổi, thuốc súc màng tim, thuốc súc màng bụng, thuốc súc màng não, thuốc súc màng tủy sống, thuốc súc màng xương, thuốc súc màng cơ, thuốc súc màng gân, thuốc súc màng khớp, thuốc súc màng hoạt dịch, thuốc súc màng hoạt thanh mạc, thuốc súc màng hoạt dịch bao gân, thuốc súc màng hoạt dịch khớp, thuốc súc màng hoạt dịch bao hoạt dịch